

תפעול כוחות מוטסים

אר"ת א. ז.

סדרת המאמרים (של סא"ל י. נבו ושל סא"ל איתן) שנתפרסמה בגליונות האחרונים של "מערכות" הציגה וניתחה את מהלכם ולקחייהם של כמה מן הגדולים והחשובים שבקרבות כוחות מוטסים שהתרחשו במלחמת העולם השנייה: בשני אגפיה של מערכת נורמנדיה, ביומה הראשון — ובשני קצוותיה של ארץ-הולנד, מבצע רוטרדם-האג של הגרמנים ב-1940 ומבצע "גן-השוק" (מבצע-ארנהם) של בעלות-הברית ב-1944. היה בסקירות אלו הרבה מן המאלף. אך עיקר תכליתן היה: להבחין, לנתח, להעריך. אולם קיים ענין רב, על יסוד הלקחים שהובחנו והופקו, לנסות ולתאר מבצע אפשרי: לאודוקא מבצע שהיה אפשרי אז, לפני 19 או 24 שנים — אלא בראש-וראשונה מבצע כפי שהוא מתאפשר עתה, כתוצאה מן ההתפתחות הטכנית וההתבגרות הטקטית שחלו בינתיים.

פיזורם של כוחות ניכרים למשימות משניות — ובפרט כתוצאה מן הצורך לאבטח אזורי צניחה, נחיתה והצנחת-אספקה המרוחקים מן היעדים העיקריים ולשמור על רציפות-המגע ביניהם לבין אותם יעדים חיוניים — הביא לידי פיצול-כוחות מופרז ומנע בעד הריכוז הנחוץ. כתוצאה מכך, הגיע בסופו-של-דבר כוח מועט אל היעדים החיוניים, שלשם כיבושם הוצנחה הדי-ביזיה, ורק הוא שטיפל בפועל בהשגתם.

♦ אחת מחולשותיו המוכרות-היטב של כוח מוצנח הוא היותו פגיע לשריון אויב — בגלל חוסר נשק נ"ט ארוך-טווח. לפיכך, שאיפתו של כל כוח מוצנח היא להכנס לכל שטח שהנו בלתי-עביר לשריון ולהתבסס בו (כמובן — רק במידה שבעשותו כך נמצא הוא גם מבצע את משימתו). במקרה דנן, הרי השטח הבנוי ומכשול המים היוו מכשול נ"ט יחיד ויעיל למדי. הכוח המוצנח חייב היה להתרכז רובו ככולו בתוך העיר ארנהם ומדרום לגשר — בעוד שכוחות קטנים בלבד מאבטחים את אזורי הצנחת-האספקה, בקרבת העיר ואף בתוכה. אבדן ציוד, כתוצאה מנפילתו בידי אויב, היה ודאי ב"מערכת ארנהם" גדול בהרבה מאבדן ציוד והתרסקותו שהיו צפויים כתוצאה מהצנחתו בתוך שטח בנוי — אילו היתה העיר כולה מוחזקת בידי הכוח המוצנח. בנוסף לכך, היתה כאן דוגמה בולטת של זהות השטח היחיד המתאים להתגוננות הכוח המוצנח עם היעד החיוני לביצוע המשימה: שהוא הגשר בפאתי העיר. הגשר והעיר היוו יחד, גם את השטח החיוני לביצוע המשימה וגם את השטח הנוח ביותר להתארגנות להגנה. יש לזכור שכוח מוצנח ומונחת התלוי בהספקה אוירית ינצל השתלטות על עיר לא רק לשימוש בה כבמכשול נ"ט "טבעי", אלא גם כמקור להשגת מזון, מים, דלק, רכב, חומרי-רפואה (ולעיי-
19

כאמור, טעמו של ניתוח קרב, כגון "מערכת ארנהם", שהתקיים לפני קרוב ל-20 שנה אינו רק בניתוח המשגים וההצלחות שהתרחשו בו, אלא גם — ולעתים בעיקר — בנסיון לישם מבצע דומה לזמננו, להבחין בהתפתחויות הטקטיות והטכניות שחלו בינתיים ולעמוד על-כך מהי השפעתן של אלו על תכנון מערכה דומה בעתיד.

הניתוח להלן יכוון ל-3 בחינות:

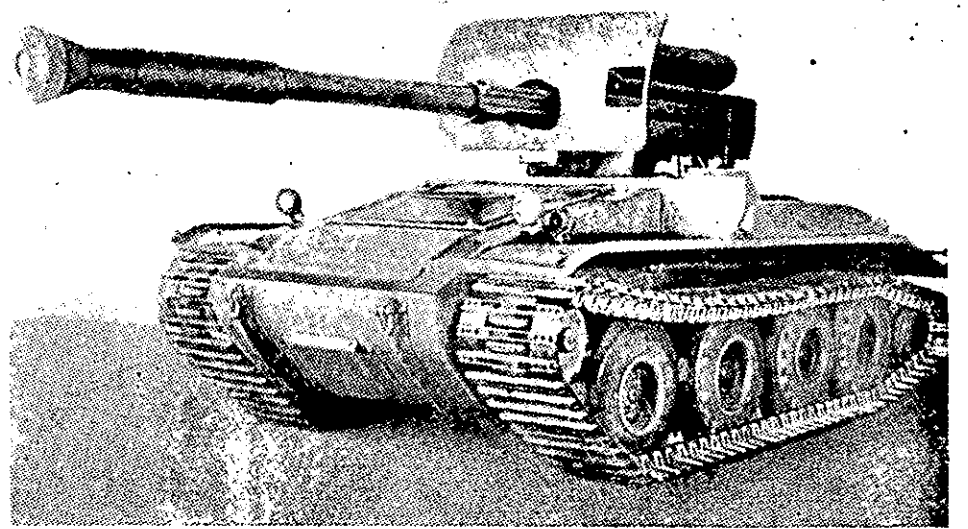
- מה היו השגיאות העיקריות בתכנון המבצע שאפשר היה לחזותן מראש ולהמנע מהן עוד בשלב התכנון;
- מהם האמצעים הטכניים שנוצרו, ושיטות-הלחימה שהתפתחו, מאז המערכה על ארנהם ועד היום;
- כיצד ראוי לתכנן מבצע דומה בזמננו, בהתחשב בלקחי העבר, בהתפתחות הטכנית, באמצעים הקיימים היום וכישום המחשבה הטקטית והאופרטיבית שנבנתה על האמצעים החדשים האלה.

*

כמה שגו מתכנני "מערכת ארנהם" ומבצעייה?

עיקרי שגיאות בתכנון מבצעה של הדיביזיה הבריטית הראשונה בארנהם, ובהוצאתו לפועל, המתבהרים תוך כדי ניתוח המערכה הן:

- ♦ צניחה ונחיתה במרחק רב מן היעדים העיקריים, דבר שגרם לבזבוז זמן רב עד שהגיעו היחידות אל היעדים החיוניים לביצוע המשימה — וכתוצאה מכך לאבדן רוב-רובו של גורם ההפתעה שהוא אחד היסודות הנאמנים וההכרחיים ביותר בכל פעולה מוצנחת או מונחתת-מין-האוויר.
- ♦ הקצאת חלק מועט מן הכוח לכיבוש היעדים החיוניים — דבר אשר קשר לו לאותו משגה שנמנה לעיל כראשון. שכן,

משחית טנקים צניח M-56

תים — אף קשרי קיים). אותה אספקה שאיננה נמצאת בעיר היא בראש-וראשונה תחמושת ונשק.

◆ מבצע מוצנח, שעיקרו הפתעה ושמרבית השגיו הם אלה המושגים בשעות הראשונות, חייב להצטיין בתוקפנות ובניידות רבה ביותר; זאת לשם השתלטות על היעדים החיוניים בהקדם האפשרי, כל עוד לא התעשת האויב מהתדהמה שבאה עליו בעקבות ההפתעה. אך במבצע הדיביזיה הראשונה בארצות הברית מוצאים אנו, בפרט בשעות הראשונות, אטיות, זהירות ואף מידה מסוימת של שאננות; וכל זאת — עוד בטרם הושגו היעדים החיוניים. תוצאות האטיות והזהירות המופרזות בשעות הראשונות של המבצע גרמו במידה רבה לכשלוננו. אך מן הראוי לציין כאן שככל שהמבצע הלך והתפתח — ולא דוקא התפתחות חיובית — גברו והלכו תוקפנותם והיעוזותם של הכוחות המוצנחים; אלא שהיה זה כבר מאוחר מכדי לשנות את גורל המערכה.

בסיכומו של דבר: ארבע שגיאות אלו, את כולן ניתן לחזות מראש; ואין ספק שככל שתחזורנה — תכשלנה גם מבצעים בעתיד. הדרכים לתיקונן טמונות ברמת הטכניקה הנתונה כבר בשנת 1963; ועל כך ידובר להלן.

*

מה התחדש באמצעי הלחימה ובשיטות הלחימה בקשר ללוחמת מוצנחים ומונחתים וכלוחמה נגדן, מאז מלחמת העולם השנייה?

מן-הראוי לסקור התפתחות זו מפורטות, כי בין ההתפתחות הטכנית והטקטית קיימת השפעה הדדית. במקרה-הדגן נובעת השפעת-גומלין זו, ביסודו-של-דבר, מאותה מחשבה מרכזית האומרת שבהיות קווי-החזית צפופים ומרוכזים, יש לשאוף להגיע להכרעת האויב לא רק על-ידי ריכוז גדול של כוחות ופריצת המערך הקרקעי (הדבר שבמיוחד לא יהיה ניתן להגשימו בתנאי לוחמה גרעינית) אלא גם על-ידי ניצול כלי-טיס לשם ביצוע „איגוף אנכי“, וערעור מערך האויב על-ידי שמגיעים לעורפו בדרך-האוויר, ללא צורך בריכוז כוחות לפני חזיתו ובפריצה קרקעית. מחשבה מרכזית זו — התפתחותה הסתייעה בשלביה השונים בהתפתחותם ושכלולם של כלי-הטיס להובלת גייסות ובפרט בהתפתחות ההליקופטר. לעומת זאת,

התפתחותם של מטוסי-התובלה הגדולים וההליקופטרים קיבלה דחיפה ועידוד על-ידי המטות-הכללים (של מדינות המערב והמזרח כאחד), כתוצאה ממחשבת-היסוד הגורסת קיום זרוע צבאית שתהיה מסוגלת לבצע „איגוף-אנכי“ רב-ממדים. ננתח-נא, ראשית, את ההתפתחות באמצעי הלחימה נגד כוחות מוצנחים ומונחתים:

• אויבו החמור ביותר של הכוח המוצנח הוא שריון האויב. בשטח זה לא חלה כל התפתחות מכרעת מאז מלחמת-העולם השנייה.

• קיימת התפתחות מסוימת של תותחים נ"מ מבוקרי-מכ"מ, שבאפשרותם לפגוע במטוסי-תובלה מנמיכי-טוס; אך רדיוס פעולתם הנו מוגבל.

• טילים נ"מ. זוהי מערכת-נשק שלא היתה קיימת במלחמת-העולם השנייה ושכושר פגיעתה במטוסים גבוה מאוד. אך יש לציין שמרבית הטילים הנ"מ אינם יעילים בגבהים הנמוכים — בהם טסים, כרגיל, מטוסי התובלה.

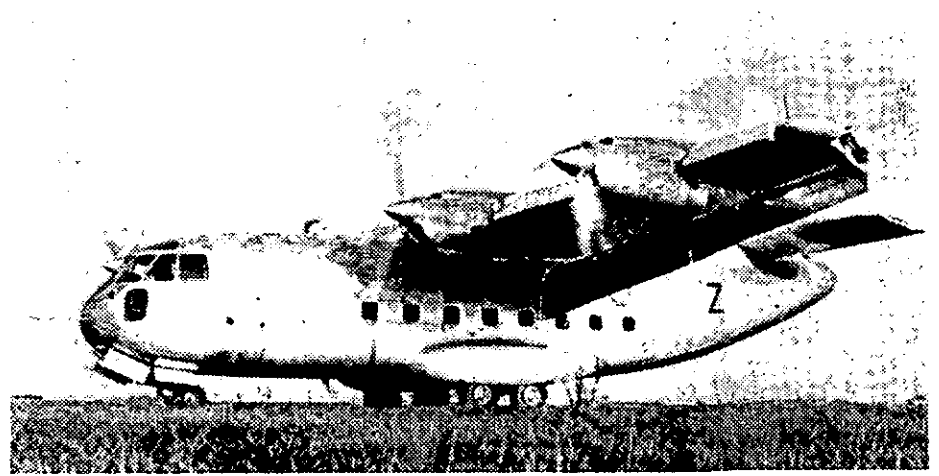
מיותר לציין שאין לבצע הטסת גייסות לאור היום ללא שליטה אוירית, לפחות זמנית ומקומית. אך לעומת זאת, קיימת האפשרות של טיסה בגבהים נמוכים בלילה ללא חשש רב מירוט על-ידי מטוסי-קרב ליליים של האויב. אך במקרה זה הכרחי לקבוע נתיבי-טיסה שאינם חוצים שטחים המוגנים על-ידי תותחים נ"מ מבוקרי-מכ"מ.

מהם החידושים העיקריים והמהפכניים באמצעי-הלחימה של הכוחות המוצנחים, החל מסוף מלחמת-העולם השנייה ועד היום?

על שום-מה מתרכז אל"מ א. ז. ברשימת-המסקנות שלו, בעקבות תאורי מערכות-מוטסות מימי מלחה"ע השנייה, בשרטוט „השלכה-לתוך-עתיד“ של „מבצע-ארנהם“ דוקא?

לכאורה, צריך היה לעשות נסיון כזה על יסוד כל המערכות שהועלו בסדרת-המאמרים שב„מערכות“ — ולהבטיח על-ידי כך בסיס נרחב וערך יותר-כולל למסקנותיו. אלא, שלא כל המערכות מתאימות לכך במידה שווה. הענין אינו רק בכך שמבצעים שהוכתרו כהצלחה מציגים לפנינו, בדרך-הטבע, פחות שגיאות — ועל-כן גם פחות לקחים-מתקנים. עיקר ההכדל טמון בעובדה שהמבצעים המוטסים בנורמנדיה, ואפשר לומר גם „מבצע-רוטרדם“, היו כגדר מבצעי-עזר חשובים מאד; אך ספק אם אפשר לומר עליהם את הדבר החל על ההסתערות-המוטסת על ארנהם שהיתה טעמו, תכליתו והצדקתו ההכרחיים של המבצע בכללו, אשר בלעדיה לא היה בא כלל לאור-העולם — לא כמעשה, ואף לא כתפיסה ותכנית. שלמותו זו (באמצעיו הטקטיים, במסגרתו האופרטיבית, במטרתו האסטרטגית) של „מבצע-ארנהם“ — היא שייחדה אותו לעומת קודמיו; לכן אפשר לראות בו פתח אל תור חדש של אפשרויות לאסטרטגיה-מוטסת. זו ודאי הסיבה שמסגרתו של מבצע כזה נראתה כמתאימה ביותר להצגת דוגמאות-האפשרי של המחר, במבצע דומה — אך חופשי יותר ממגבלותיו של המבצע המקורי.

מטוסים. מטוס התובלה הסטנדרטי של מלחמת-העולם השנייה היה ה"דקוטה" שמסוגל היה לשאת 25 צנחנים או מטען של 2 1/2 טון אשר בנפחו לא היה גדול מכדי שיוצנח מפתח

מטוס בראגא 941

המטוס הצר. בשנים האחרונות מסתמנות שתי מגמות מרכזיות בפיתוחם של מטוסי התובלה להצנחת גייסות ואפסניה, או להנחתתם. ראשית — המטוסים נעשים גדולים יותר, והם מתוכננים כך שיוכלו להצניח מטענים בעלי-נפח גדול, לדוגמה: ניתן היום להצניח מהמטוס האמריקני "הרקולס" C-130 משחית-טנקים זחלי המצויד בתותח נ"ט 90 מ"מ ושמשקלו למעלה מ-8 טון (Tank Destroyer M56). שנית, המטוסים מתוכננים כך שיוכלו לנחות ולהמריא על מסלולים קצרים ומאולתרים (מטוסי הנ"ק STOL). לדוגמה: מטוס בראגא הצרפתי (Breguet 941) וה"קאריבו" האמריקני (DHC-4) — ראה "מערכות" קל"ז, עמ' 32.

פיתוח המטוסים המסוגלים לנחות ולהמריא במסלולים קצרים ומאולתרים הוא חלק ממחשבה-צבאית כוללת, האומרת שב-מבצע מוצנח ומונחת, בקנה-מידה דיביזיוני ומעלה, חשוב ביותר ליצור במהירות תנאים שיאפשרו נחיתת-מטוסים — לשם הבאת אותם כלים ואספקה שלא ניתן להצניחם וכן לשם פינוי נפגעים. בהקשר לכך פותחו כלים מכניים הנדסיים שניתן להצניחם — ושביכולתם להכשיר תוך פרק-זמן קצר את המסלולים הארעיים והקצרים שעליהם ינחתו מטוסי הנ"ק. הליקופטרים. ההליקופטר הוא הכלי המהפכני של הזרוע המא-גפת-אנכית את האויב. כלי זה לא היה קיים כלל במלחמה-ע השניה ככלי צבאי; ושימושו הצבאיים המגוונים הסתמנו לראשונה במלחמת קוריאה. חשיבותם החיונית מוכחת שוב בקרבות הגריליה המתנהלים היום בדרום-ויאט-נאם. נראה שאצל כל מעצמות העולם כובשים הם עתה את המחשבה הצבאית וגורמים לשינויים מרחיקי-לכת אף בארגון ובחימושן של הדיביזיות הסטנדרטיות — כך בצבא האמריקני וגם בצבאות אחרים. אין עוד כלי צבאי או אזרחי שחלה בו במרוצת עשור-שנים התפתחות כה מרחיקה-לכת ושנכנס למערכות של הצבאות החדשים, בפרק-זמן כה קצר-יחסית ובממדים כה גדולים, כמו ההליקופטר. לדוגמה: בתקן דיביזיה אמריקנית כלולים כבר היום 100 כלי-טיס, שרובם הליקופטרים. המחשבה הצבאית האמריקנית מדברת עתה אף על דיביזיות מיוחדות ל"הסתערות אנכית", שתהיינה מצוידות ב-400 כלי-טיס אור-גניים, רובם הליקופטרים ומטוסי-תובלה. מה נותן הליקופטר לכוח מוצנח ומונחת?

במידה שהמרחק בין השטח המוחזק על ידנו אל היעד שאלינו ברצוננו להגיע אינו עולה על טווח-טיסתו של ההליקופטר — ניתן להעביר ישירות כוחות אל היעדים, ללא כל מגבלות הכרוכות בצורך בשטח-הצניחה מתאים, במהירות רוח מוגבלת ובתקרת-עננים גבוהה. בתוך שדה-הקרב, לאחר ביצוע ה"איגוף האנכי" (דהיינו — הבאת הכוחות בצניחה או נחיתה לעורפו של האויב), מקנה ההליקופטר ניידות מכסימלית אף בתוך שדה-הקרב עצמו; בין-השאר מאפשר הוא להוביל במהירות את הגייסות משטח-הצניחה אל היעדים העלולים, כידוע, להמצא במרחק ניכר משטח-הצניחה. כן מאפשר ההליקופטר הוצאה מהירה ונוחה של כוחות-משנה לצורך הקמת חסימות, ואף לפשיטות עמוקות, סביב איזור-הצניחה של הכוח שהוצנח; וזאת כדי להגן על הכוח, המתארגן והמבצע את משימתו, על-ידי "בידוד" איזור-המערכה בטוח גדול-למדי מן היעד — ועל-ידי שמונעים בעד תגבורות האויב מלהגיע, אותן תגבורות אשר הן, בעיקרו-של-דבר, שגרמו בעבר להכשלת מבצעים מוצנחים לא-מעטים. בנוסף לכך מרכז ההליקופטר את האספקה המוצנחת משטח-ההצנחה אל היעדים עצמם. הוא מבצע זאת במהירות וביעילות — ומשחרר חיילים רבים מתפקידי סבלות וכיו"ב; יש בכך, נוסף לחסכון באנשים, גם חסכון חיוני בזמן. כך מאפשר ההליקופטר להביא נשק-מסייע (כגון מרג-מות) אל היעדים תוך דקות ספורות ולהציבו שם למתן אש במהירות שלא שוערה כלל בזמן מלחמה-ע השניה.

נשק נ"ט. כפי שכבר הוזכר: אויבו הראשון-במעלה של כוח שהוצנח בשטח עביר — הוא הטנק. בצבאות העיקריים מתנה-לים מחקר רחב-הקף וחיפוש מתמיד אחר אפשרויות לפיתוח נשק נ"ט ארוך-טוח, יביל-אוויר וקל לנשיאה, אשר יתמודד עם הטנק ויגן על הכוח המוצנח בפני התקפת שריונים. הנשק המהפכני בשטח זה, שאמנם נמצא עוד בראשית צעדיו, ועתידו לפניו — ולא רק בקרב שבין כוח-מוצנח לשריון אויב, אלא גם בקרבות שריון-בשריון — הוא טיל נ"ט המופעל על-ידי צות-רגלים קטן. במשפחה זו של טילים נ"ט יש לציין במיוחד את הטילים נ"ט 10, ו-11 וה"אנטק", כולם מתוצרת צרפת, את ה"ויגילנט" הבריטי וה"קובר" הגרמני. שאיפתו של כוח-מוצנח היא להגיע למצב בו יוכלו חיילים רבים ככל-האפשר לצנוח כשבשק-החזה שלהם נתון טיל נ"ט קל, אותו יהיה באפשרותם להפעיל עם הגיעם לקרקע. נראה שיום זה אינו רחוק (בענין ה"ויגילנט" ראה "מערכות" קמ"ד, עמ' 18).

בקצה האחר של "סולם-המשקלות" קיים משחית-טנקים M56 האמריקני, שניתן להצנחה ואשר בכוחו (כמובן — מתוך מארב, או מעמדת-ירי מחופה-היטב) להתמודד עם רוב הטנקים החד-שים של ימינו. נשק סטנדרטי של מרבית יחידות הצנחנים בעולם הוא התותח ללא-רתע המורכב על גיף, המשמש כיום כלי נ"ט נייד של כל גדוד צנחנים. ברור שיש גם להוסיף ולהזכיר את הנשק הכיתתי והאישי — היינו, הבזוקה ורימון-הרובה הנ"ט, אשר טנחיהם הוכפלו מאז מלחמה-ע השניה. אמצעי קשר. נוסף לחידושים המהפכניים במטוסי-התובלה (הן בגודלם — והן בכושר נחיתתם והמראתם ממסלולים קצרים), בפיתוח ההליקופטר רב-השימושים ובפיתוח הטילים הנ"ט ושאר סוגי הנשק הנגד-טנקיים, יש לציין התפתחות רבת-משמעות בשטח אמצעי-הקשר הניתנים היום ליחידות מוצנחות ובפיתוחם של אמצעי-ניווט שבמטוסים ומערכות-ניווט קרקע-

מטוס המסוגלים לכוון את המטוסים וההליקופטרים אל מטרו-
תיהם בדיוק רב.

*

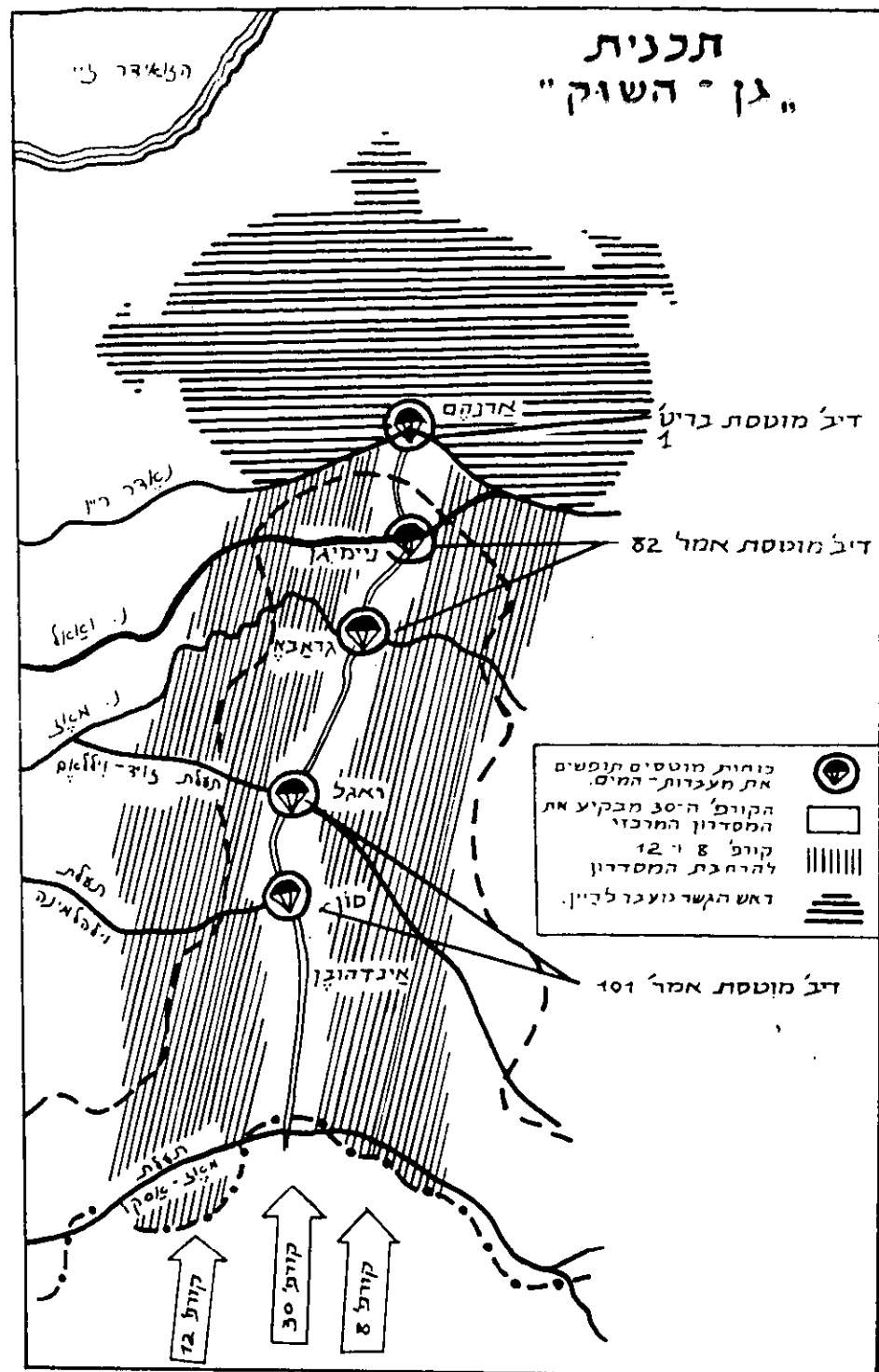
כיצד היתה הדיכוייה הראשונה מתכננת את מבצעה
בארנהם, בשנת 1963?

כמובן, לא ניתן להעלות אלא קווים-מנחים מרכזיים אחדים
לדמות תכנונו של מבצע דומה — ה"מושלך" על אותם תנאי-
קרקע, מערכים דומים של "כוחותינו" ו"כוחות האויב", אך
תוך שימוש בציוד טכני, במערכות הנשק ובמחשבות הטקטיות
כפי שכל אלה קיימים היום, ותוך המנעות מהשגיאות בתכנון
ובביצוע שנעשו ב"מבצע ארנהם" במלחה"ע השניה.

כנתון מרכזי יש לזכור כי המרחק מקורהחזית לארנהם היה
כ-100 ק"מ — מרחק שהוא בגדר טנח סביר להפעלת הלי-
קופטרים. התיאור שינתן עתה איננו מתיחס לגודל יחידות
או לקביעת יעדים מסוימים באיזור ארנהם, אלא מציין פעולות
מבחינתן הכללית והעקרונית.

בשלב ראשון נתפס היעד החיוני — הגשר — על-ידי כוחות
המונחתים בהליקופטרים, עם דמדומים; או אם הלילה הוא
ליל-ירח — בחשיכה (כאן ראוי להזכיר שאפשר היה לחסום
את גשר ארנהם על-ידי דאונים הנוחתים ממש בקרבתו).
במקביל — מנחתים הליקופטרים אחרים כוחות לתקיפת
התותחים הנ"מ השולטים על נתיבי-הטיסה של מטוסי-התובלה
ועל שטחי-הצניחה, וכן לעצם תפיסתם, אבטחתם וסימונם של
שטחי-הצניחה ומסלולי נחיתה. בריבזמן מנחתים הליקופטרים
אחרים כוחות לחסימות רחוקות, לשם בידוד איזור-הפעולה
בפני תגבורות אויב. אם קיימים בשטח יעדים חיוניים במערך
הפיקוד והשליטה של האויב — מבצעים כוחות קטנים, המור-
טסים בהליקופטרים, פשיטות על יעדים אלה לשם ערעור
מערך הפיקוד והשליטה, הגדלת האנדרלמוסיה, ולהארכת משך
התארגנות האויב והתאוששותו למכת-נגד. בשלב שני מנחי-
תים הליקופטרים נשק נ"ט, טילים ותותחים-ללא-רתע, לצורך

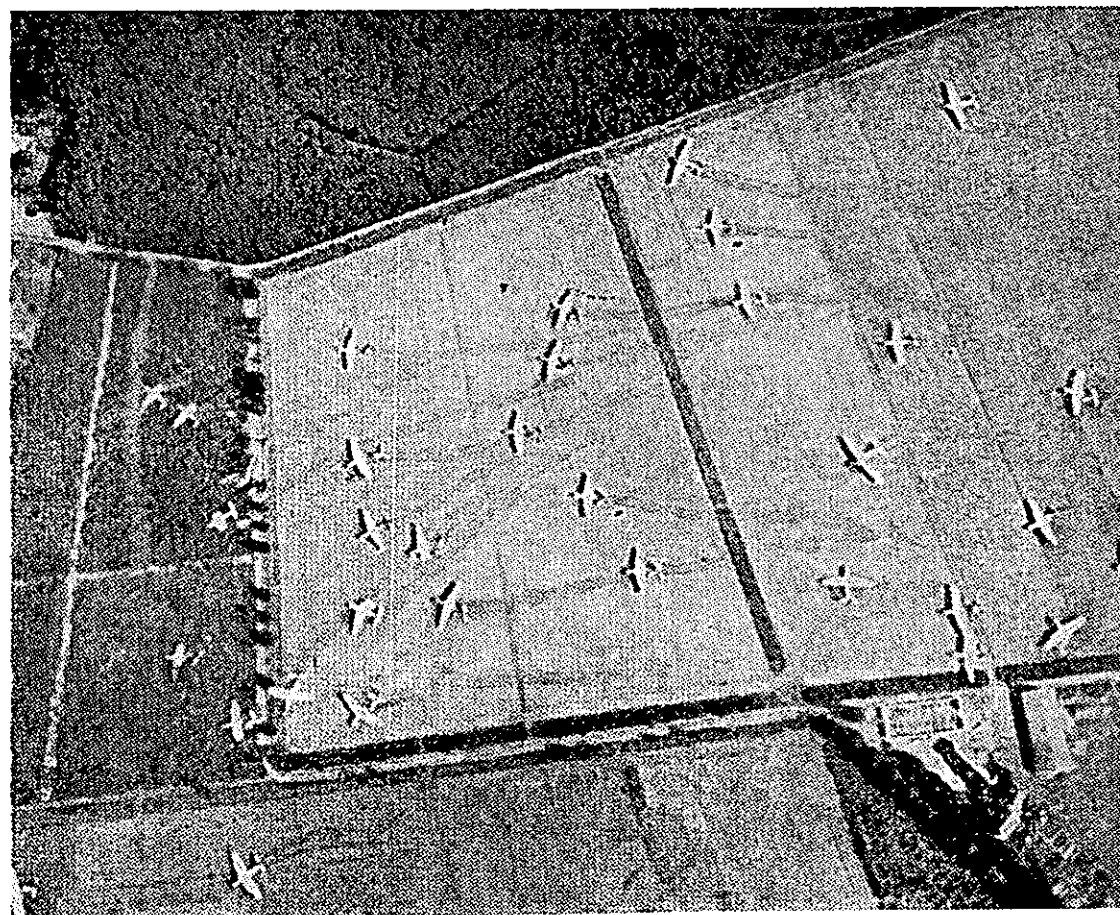
דאונים בשדה-נחיתה ליד ארנהם

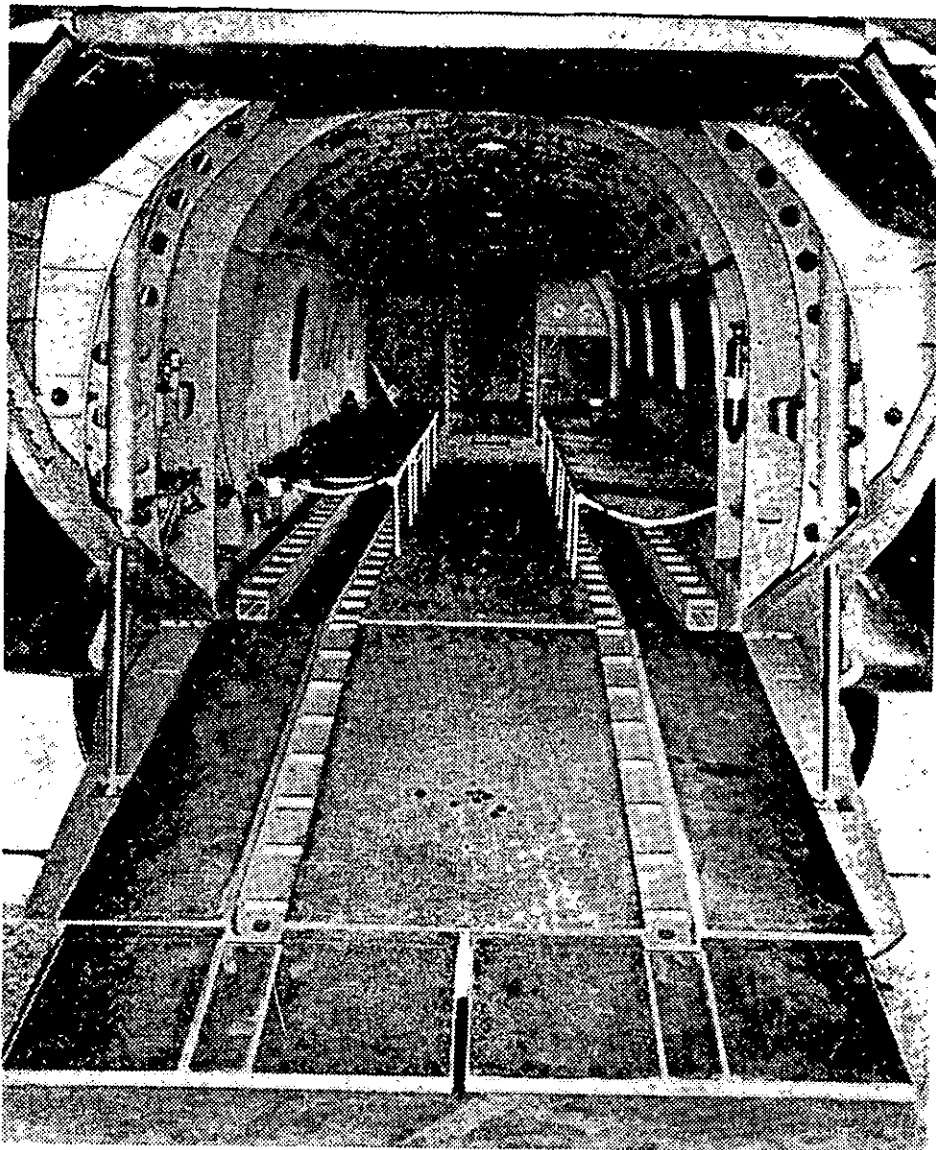

הקמת מערך נ"ט הקפי במהירות האפשרית (לדוגמה: ההלי-
קופטרים S.61 ו-Vertol 107 מסוגלים להנחית כ"א שני גיפים
נושאי תותח-ללא-רתע.

כך השיג המתכנן בשלב הראשון, את הדברים הבאים: תפיסת
היעד החיוני — הגשר; תפיסת שדות-הצניחה, סימונם ואבט-
חתם; בידוד איזור הפעולה וחסימתו בפני תגבורות אויב;
ויתכן — ערעור מערך השליטה והפיקוד של האויב. ואילו
בשלב השני נבנתה ראשית המערך הנ"ט, על-ידי הנחתת כלים
נ"ט מהליקופטרים.

לכאורה, אפשר לומר כי ביצוע הפעולה הנ"ל פרושו — ביצוע
המשימה. אך אין כוחות קטנים-יחסית אלה מסוגלים להחזיק
מעמד פרק-זמן ממושך; לכן באים מעתה הכוחות המוצנחים,
שתפקידם להזק את המערך התפוס, לתגברו, להגדיל את
כושר-העמידה ולהאריך את משך-העמידה של הכוחות שהונ-
תו מהליקופטרים. הכוחות המוצנחים, אשר שטחי-הצניחה
שלהם כבר נתפסו, סומנו ואובטחו כנ"ל על-ידי הכוחות המונ-
חתים בהליקופטרים, צונחים ומתארגנים עקב-כך ביתר יעילות
ומהירות; ועתה נעים הם אל יעדיהם — רגלית, אם המרחקים
קצרים, או בעזרת הליקופטרים אם המרחקים יותר ארוכים.
כאן שוב מופיע, איפוא, שימוש בהליקופטרים — להעברת
גייסות משטחי-הצניחה אל יעדיהם. דבר זה יכול להתגלות
כחיוני מאוד במצבים בהם המרחק בין שטחי-הצניחה אל היעד

המראה הפנימי של ההליקופטר Vertol 107

גדול-יחסית והתנועה הרגלית היתה גוזלת זמן רב ויקר. מטוסי-התובלה הכבדים מצניחים בינתיים רכב, נשק-מסייע, אספקה וציוד-הנדסי להכשרת מסלולים קצרים, בשביל נחיתתם של מטוסי ההנ"ק. כאן יורגש בודאי משקלו של שיקול לוגיסטי חדש: הצורך בהצנחת כמויות גדולות של דלק להלי-קופטרים.

ההליקופטרים, לאחר ביצוע משימותיהם העיקריות, מבצעים בתכנית כזו את הדברים הבאים: מעבירים אספקה, כלי-נשק ורכב-קל משטחי הצנחת האספקה אל היעדים; מפנים נפגעים אל נקודות-האיסוף — או במקרה בו מדובר כאן, גם חזרה אל בתי-חולים-שדה שמעבר לקו האויב, במרחב בו חונים הכוחות-העיקריים של הצד-התוקף (יש לזכור כי המרחק עד למרחב זה הוא כ-100 ק"מ, שהם כ-50 דקות טיסה).

עם גמר הכשרת המסלול על-ידי הכלים ההנדסיים, ואם עולה בידי מטוסי-ההנ"ק לנחות ולפרוק מטעני נשק, תחמושת ואספקה, מתאפשר בודאי להנחית גם טנקים קלים, על-ידי מטוסי-תובלה חדישים כגון ה"טרנזאל" (TRANSALL) — ראה "מערכות" קמ"ד עמ' 19.

בסיכומו של דבר, נמנו לעיל הקווים העיקריים המציינים מבצע של "איגוף אנכי" על-ידי כוחות גדולים, תוך שימת דגש ברור בהפעלת האמצעים הטכניים — וללא התייחסות כלשהי לפעולה הטקטית על הקרקע. זאת על שום-מה? האמת היא שהדבר נעשה מתוך רצון להדגיש את משמעותה של ההתפתחות הטכנית שחלה ב-20 השנה האחרונות לגבי קביעת דפוסייה של המחשבה האופרטיבית והטקטית עתה לעומת התפיסות והנוהג בשלהי מלחה"ע השנייה; וכן לשם התוית קווים כלליים כאלה שיהיו נכונים וישימים למכסימום המבצעים שידמו לאלה אשר הוארו בסקירות. כאן יש לציין ולהדגיש כי מבצע רב-ממדים מסוג כזה יחייב ודאי ריכוז מכסימלי של הליקופטרים ומטוסים — אשר כל אחד מהם עולה ביוקר. לכן חשוב במיוחד לבדוק היטב באלה יעדים כדאי להשקיע מאמץ מסוג זה; וברור שבחירת היעדים הנכונים מחייבת השקעת מחשבה מדוקדקת ויסודית. שכן יעדים אלה חייבים (כפי שהיתה התפיסה גם לגבי רוטרדם מזה, וארנהם מזה) לתת תשובות אסטרטגיות, או לפחות אופרטיביות, לבעית המערכה הכוללת, שיהיה בהן כדי להשפיע השפעה מכרעת על גורל

המערכה או על גורל המלחמה כולה.

אכן, אין המתכננים של המחר יכולים להתעלם מן הצדדים החלשים והפגיעים המצויים במבצע מסוג זה. לפיכך, גם בעתיד כבעבר, יהיה הכרח להמנע מהפעלת כוח מוצנח לתוך יעד אויב המוחזק בכוח ממשי והמאורגן כראוי — אלא אם כן ניתן לנחות בכוחות ניכרים בעורפו ולערערו על-ידי תקיפה מן הצד החלש והבלתי-צפוי. אכן, תמיד יהיה בודאי צורך לחזור ולהדגיש שאין מטרתו של הכוח המוצנח להשמיד כוחות אויב — אלא לכבוש שטחים שחיוניותם כה גדולה עד שיש בכיבושם כדי להביא לערעור המערך-הכללי של האויב או לערעור שלטונו.

(המשך מעמ' 12)

"קטנות" אמנם למבט, אלא שהנהן המונחות ביסודו של צבא לוחם והן הקובעות את כושרו.

דבר הלחימה מחייב לא רק שקידה וידיעה מתמידות של כלי-נשק והאפקט שלהם, אלא גם לימוד ארגון הכוחות סביב כלי-הנשק האלה, חקר מטרות-המלחמה של האויב, בקיאות באופן השימוש בידיעות אלה ובישום עקרונות-מלחמה. כל אלה יש לדעת ובכל אלה יש לשלוט כדי לזכות ביתרון. רק אז אפשר לדעת כיצד להתכונן — וכיצד לפעול.

הרואה את הלחימה כמרכזית-טלפון אוטומטית אינו תופס כראוי

את הגורם החשוב ביותר בלחימה: את המנהיגות והחייל. לפנינו מצב שהאופיני לו הוא חומר-הנפץ המופעל בעזרת המנוע, המבוקר בעזרת בקרה ודיווח, המוצג על "פלטפורמה" ניידת או ניחת שנמצאות במרחב הלחימה. להוסיף ולקיים, במצב חדש זה, גישה למנהיגות ולחייל, לארגון ולמבנה-הכוח המושתתים על המקובל מנסיון העבר — אומר החטאה בפיתוחו של צבא יעיל ואפקטיבי. חיוני הוא, איפוא — שכאשר עוסקים אנו בסוגיות הציווד, הנשק, הארגון, הכוננות, התפעול ופיתוח כוח-האדם — לשלב בכל אחד מאלה את מיטב המחשבה המדעית; כי רק כך ניתן לזכות בעליונות. המערכה הבאה תהיה פריו של מאמץ גייסות ואנשי-מדע גם יחד.